

BESLUT

2018-02-19

Dnr: 17/02628

SAKEN

Sveriges starkaste man, SVT1, 2017-09-23, sammandrag av en strongman-tävling;
fråga om otillbörligt gynnande

BESLUT

Sändningen fällt. Granskningsnämnden anser att den innebar ett otillbörligt gynnande av kommersiella intressen.

AVGIFT

Nämnden beslutar att ansöka hos förvaltningsrätten om att SVT ska betala en särskild avgift.

SÄNDNINGEN

Programmet var ett sammandrag från en tävling där tio män tävlade om vem som var starkast i Sverige. I programmet exponerades genomgående tre logotyper för varumärkena Tyngre, Nocco och Barebells. Logotyperna syntes bland annat på banderoller vid sidan om tävlingsområdet och på tävlingsdeltagarnas tröjor.

Programmet innehöll fem förinspelade presentationer av tävlingsdeltagare. Tre av presentationerna innehöll bland annat intervjuer som inte var inspelade i tävlingsmiljö. I de förinspelade intervjuerna hade tävlingsdeltagarna på sig likadana tröjor som när de tävlade. På tröjorna fanns de tre logotyperna och tävlingsdeltagarens efternamn. I de delar av de fem presentationerna som inte var inspelade i den tävlingsmiljön exponerades logotyperna enligt följande.

- I den första presentationen som varade i åtta sekunder exponerades de tre logotyperna i bild halvt från sidan på tävlingsdeltagarens t-shirt i fyra sekunder.
- I den andra presentationen som varade i fyra sekunder exponerades logotyperna för Tyngre och Nocco delvis på tävlingsdeltagarens tröja i tre

sekunder.

- Den tredje presentationen var en minut och 20 sekunder lång. I intervjun exponerades logotypen Tyngre på tävlingsdeltagarens tröja i 29 sekunder.
- Den fjärde presentationen var en minut och 48 sekunder lång. I intervjun exponerades logotypen för Tyngre delvis på tävlingsdeltagarens tröja i 15 sekunder.
- Den femte presentationen var en minut och 15 sekunder lång. I intervjun exponerades logotypen för Tyngre på tävlingsdeltagarens tröja i 30 sekunder.

ANMÄLAN

Anmälaren anser att programmet framstod som en timplång reklamfilm för kommersiella aktörer. Inga åtgärder verkar ha vidtagits för att begränsa publiciteten för de kommersiella aktörerna. Programmet var en eftersändning producerad av Sveriges Television (SVT) och det otillbörliga gynnandet borde därför ha kunnat hållits till ett minimum.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att programmet överensstämmer med bestämmelsen om otillbörligt gynnande och anför i huvudsak följande.

Programmet var ett sammandrag från finalen i tävlingen Sveriges starkaste man 2017, som hade hållits i Solnahallen en knapp vecka tidigare. De tre företag i kosttillskottsbranschen vars logotyper syntes i tävlingsmiljön och på deltagarnas tävlingströjor var sponsorer av tävlingen. I tävlingsmiljön var detta inget som SVT kunde påverka.

Delar av bilderna och intervjuerna till presentationerna spelades in på plats i Solnahallen i nära anslutning till tävlingen. Deltagarna hade då på sig sina tävlingskläder, vilket inspelningsteamet såg som naturligt eftersom de skulle presenteras som tävlingsdeltagare. Andra delar var inspelade i hemmiljö och innehöll inga logotyper. Vissa bilder kom också från själva tävlingsmiljön. SVT finner det i efterhand olyckligt att de bilder på deltagarna som togs i arenan före tävlingsstarten innehöll logotyper för tävlingens sponsorer.

Det fanns dock ett informationsintresse i att visa deltagarna i tävlingskläder under presentationerna eftersom det underlättade för publiken att identifiera dem i tävlingen.

Sammanlagt fanns fem presentationer med i programmet. I stora delar bestod presentationerna av tävlingsbilder och bilder på deltagarna i deras hemmiljöer. Endast en liten del bestod av bilder som spelats in under mer kontrollerade

former och där var logotyperna ofta inte fullt läsbara.

Hela programmet var 59 minuter långt och bestod till största delen av bilder från tävlingsmiljön där de tre sponsorernas logotyper syntes tydligt. Därmed har den totala exponeringen av logotyperna i programmet påverkats ytterst marginellt av det förhållandet att de också förekom i korta förinspelade delar. De delar som var inspelade under förhållanden som SVT rådde över och där logotyper syntes utgjorde dessutom en mycket liten del, cirka en minut, av den totala programtiden på knappt en timme.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

Ett program som inte är reklam får inte på ett otillbörligt sätt gynna kommersiella intressen. Det får inte uppmuntra till inköp eller hyra av varor eller tjänster eller innehålla andra säljfrämjande inslag, eller framhäva en vara eller tjänst på ett otillbörligt sätt (5 kap. 5 § radio- och tv-lagen). Ett gynnande av ett kommersiellt intresse är otillbörligt om det inte kan motiveras av något informations- eller underhållningsintresse.

När inspelningen eller sändningen av ett program eller inslag sker under förhållanden som programföretaget helt råder över och exponeringen inte kan motiveras redaktionellt ställs särskilda krav på restriktivitet med exponering av varumärken eller logotyper. Av betydelse för bedömningen är också om de programansvariga före sändning uppmärksammat eller borde ha uppmärksammat att det förekom varumärken i inspelningsmiljön eller på de medverkandes klädsel.

Vid överträdelser av bestämmelser om annonser, sponsring, produktplacering och otillbörligt gynnande av kommersiella intressen kan granskningsnämnden ansöka hos förvaltningsrätten om att programföretaget ska betala en särskild avgift (17 kap. 5 § och 19 kap. 4 § radio- och tv-lagen).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att programmet till största delen var en inspelning från ett befintligt arrangemang och att SVT inte haft någon möjlighet att påverka miljön på tävlingsarenan. Det förekom inte någon direkt fokusering på logotyperna. Nämnden anser därför att det gynnande som uppkom genom exponeringen av logotyperna i tävlingsmiljön inte gick utöver vad som får godtas. Sändningen strider därför i detta avseende inte mot bestämmelsen om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen.

Intervjuerna i de förinspelade presentationerna var däremot inspelade under förhållanden som SVT rådde över, vilket medför att det ställs särskilda krav på restriktivitet med exponering av logotyper. Nämnden konstaterar att logotypen

för Tyngre syntes tydligt i bild på tävlingsdeltagarnas kläder under delar av de förinspelade intervjuerna som inte var inspelade i tävlingsmiljön. Enligt nämndens mening borde det ha varit möjligt för SVT att utforma dessa intervjuer på sådant sätt att denna exponering undveks. Genom exponeringen uppkom ett gynnande av företaget som inte uppvägdes av ett tillräckligt informations- eller underhållningsintresse. Sändningen strider därför mot bestämmelsen om otillbörligt gynnande i 5 kap. 5 § radio- och tv-lagen.

SÄRSKILD AVGIFT

Nämnden beslutar att ansöka hos förvaltningsrätten om att SVT ska påföras en särskild avgift för överträdelsen av bestämmelsen i 5 kap. 5 § radio- och tv-lagen. Nämnden anser att överträdelsen motiverar en avgift om 100 000 kronor.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Jan Holmberg, Ulrika Hansson, Berivan Yildiz, Staffan Dopping och Bo-Erik Gyberg efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Johannes Wik